

POSUDEK ŠKOLITELE DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **PhDr. JANA HOROVÁ**
Doktorský studijní program: Ošetrovatelství
Školitel: **doc. Ing. Iva Brabcová, Ph.D.**
Název disertační práce: **Účinnost intervenčních programů prevence pádů
v ošetrovatelské praxi**

Rozsah disertační práce je 255 číslovaných stránek textu (včetně seznamu literatury). Předložená disertační práce obsahuje 10 kapitol. První kapitola se vztahuje k teoretické části práce, další čtyři kapitoly se vztahují k empirické části práce a vyústí v kapitolu zabývající se závěrem práce. Následují kapitoly se týkají seznamu použitých literárních zdrojů, zkratk, obrázků a příloh. Na začátku práce uvádí autorka dle platných pravidel anotaci v českém a anglickém jazyce, obsah a úvod. Disertační práce je po formální stránce dobře strukturovaná, přehledná a logická.

Aktuálnost zvoleného tématu

Téma disertační práce je aktuální s ohledem na celosvětový důraz na strategii neustálého zvyšování kvality a bezpečnosti zdravotní péče. Preventivní působení v oblasti problematiky pádů pacientů se zaměřují na tzv. měkké (soft) intervenční faktory, které spočívají převážně ve vzdělávání zdravotnických pracovníků, pacientů a jejich rodinných příslušníků. Oblast e-learningu je vlivem dynamického vývoje informačních technologií a zvyšující se digitální gramotnosti odborné i laické populace stále vyhledávanější formou vzdělávání.

Teoretická část práce

Teoretická část disertační práce vychází z dosavadních výzkumů na dané téma, a to jak českých, tak mezinárodních. Seznamuje čtenáře s předchozími studiemi, které jsou v souladu s předkládanými koncepty a teoriemi. V teoretické části autorka komplexně představuje současný stav vědění se zaměřením na vymezení definice pádu, hodnocení rizika pádu, rizikové faktory pádů, principy zavádění preventivních programů nebo vzdělávání sester v oblasti prevence pádů. Teoretická část disertační práce tvoří 1/3 z celkového rozsahu práce. Autorka korektně zachází s odbornými pojmy a termíny.

Stanovené cíle, výzkumné otázky a hypotézy

Hlavním cílem výzkumné studie bylo vyhodnotit efektivitu vzdělávání všeobecných sester prostřednictvím informačních technologií jako intervenčního programu prevence pádů pacientů. Tedy zhodnotit účinnost e-learningové vzdělávacího kurzu pro sestry v oblasti prevence pádů pacientů v nemocnicích. Na základě hlavního cíle bylo stanoveno 5 dílčích cílů, 8 hypotéz a 2 výzkumné otázky. Výzkumné cíle, hypotézy a výzkumné otázky jsou v souladu s formulovaným výzkumným problémem.

Metodika

Metody výzkumu lze považovat za silnou stránku. Jednalo se o monocentrickou, observačně intervenční studii. Ve snaze pojmout stanovený cíl komplexně byla pro zpracování výzkumu zvolena smíšená výzkumná strategie, kombinace kvalitativních a kvantitativních výzkumných metod, tzv. triangulace. Výzkum probíhal v letech 2017 až 2020 ve čtyřech fázích:

retrospektivní analýza rizikových faktorů pádů hospitalizovaných pacientů ve vybrané nemocnici, detekce oblastí problematiky pádů, které byly zařazeny do vzdělávacího programu, tvorba a implementace e-learningového vzdělávacího programu pro všeobecné sestry a ověření efektivity zavedeného e-learningového programu. Metody použité v jednotlivých fázích výzkumu jsou podrobně popsány, řádně zdůvodněny a odpovídají cílům studie.

Zpracování získaných dat

Za další silnou stránku výzkumu lze považovat použití pokročilých analytických statistických nástrojů pro interpretaci výsledků. S ohledem na možný vliv zavádějících faktorů a pro ověření výskytu zranění způsobených pády byla použita metoda statistického párování (propensity score matching), která může ve vybraných a odůvodněných případech nahradit randomizaci, což vnímám jako benefit pro realizaci výzkumu. V práci byla přiznána a diskutována metodologická omezení, která podpořila maximální možnou úroveň vědecké verifikace výsledků.

Výsledky a diskuse

Výsledky jsou dobře a logicky strukturované, jsou uspořádány do pěti částí včetně závěrečné interpretace a shrnutí cílů práce a stanovených hypotéz. Výsledky studie prokázaly pozitivní vliv e-learningového vzdělávacího programu na konkrétní ukazatele klinické praxe. Účinnost e-learningové intervence byla hodnocena podle výskytu pádů a výskytu zranění po pádu. Pro komplexní zhodnocení efektu e-learningového programu byly vyhodnoceny i znalosti účastníků programu. V jak interních, tak chirurgických oborech došlo po zavedení e-learningového vzdělávacího programu k poklesu výskytu zranění pacientů následkem pádů (u všech zranění v chirurgickém oboru; $p < 0,05$ a u těžkých zranění v interním oboru; $p < 0,01$). Došlo i ke zlepšení vědomostí sester ve výstupním znalostním testu ($p < 0,001$). Diskuse je velmi pečlivě zpracována. Výsledky jsou porovnávány s odbornou literaturou, jsou uvedeny další souvislosti a důsledky, které z výzkumu vyplývají.

Závěr

Závěry studie jsou dostatečně podloženy získanými daty. Potřeba prevence pádů u hospitalizovaných pacientů je důležitá a e-learning jako prostředek vzdělávání sester a dalších zdravotnických pracovníků se jeví jako účinný.

Práce s literaturou

Autorka dostatečně prostudovala dosavadní výzkumy na dané téma, které mohly být pro její studii prospěšné. Seznam literatury, který se odkazuje na 295 literárních zdrojů (z toho 158 cizojazyčných), představuje pro čtenáře záruku, že autorka prošla celý dosavadní výzkum a nevycházela jen z několika posledních nebo prvních studií provedených na dané téma. V seznamu literatury je dodržena aktuální citační norma ČSN ISO 690 – Bibliografická citace.

Nové poznatky, které byly dosaženy v disertační práci

Význam práce spatřuji v potvrzení vlivu vzdělávání všeobecných sester na snížení výskytu pádů a jejich důsledků. V současné epidemiologické situaci je vzdělávání zdravotnických pracovníků prostřednictvím online výukových metod snadno dostupnou a srovnatelnou variantou k prezenčním vzdělávacím aktivitám. E-learningový vzdělávací program byl poskytnut vybranému poskytovateli zdravotních služeb a je využíván v rámci nemocničního interního vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků. Vzdělávací program by mohl být využíván i dalšími poskytovateli zdravotních služeb v daném regionu.

Prezentace výzkumné metody – propensity score matching může poskytnout inspiraci pro další výzkumy v ošetrovatelství, u kterých nelze v odůvodněných případech provést randomizaci.

Připomínky

Disertační práce je poměrně rozsáhlá (255 číslovaných stránek textu). Nicméně rozsah práce považuji za adekvátní vzhledem k předmětu výzkumu.

Závěrečné hodnocení

Disertační práci PhDr. Jany Horové hodnotím kladně. Předložená práce řeší aktuální problematiku ošetrovatelské práce a splňuje požadavky kladené na tento typ prací. Práce má jak obsahem, tak formou vědecký charakter. Výsledky a výstupy práce považuji za přínosné pro obor Ošetrovatelství. **Předloženou disertační práci doporučuji k obhajobě.**

Otázka k ústní obhajobě práce

1. Výzkumná studie trvala čtyři roky (2017-2020). Jakým způsobem probíhalo obnovování znalostí sester o problematice pádů pacientů?
2. Kromě znalostí může být i něco jiného, co se v průběhu let změnilo a může mít vliv na prevenci a výskyt pádů hospitalizovaných pacientů?

V Českých Budějovicích, dne 23. 9. 2021

Podpis školitele disertační práce

Ina Bratková